

REPORTATGE FOTOGRÀFIC DE CLAUDI VALENTÍ

El carrer de Pedret, el gran escenari de la nit gironina.

El temps i l'espai de la Girona de nit

AGUSTÍ CASANOVA i MASFERRER

Cada dia arriba el moment aquell en què el Sol es posa vermell com una tomata i el cel per sobre les muntanyes de Finestres comença a cremar-se. És, també, l'hora aquella que les ombres baixen lliscant del massís de les Gavarres: es fa de nit. Girona encén els fanals, les botigues s'illuminen, brillen els llums dels cotxes, els bars i *pubs* nocturns es preparen per acollir la clientela. Per a uns la seva jornada de treball està a punt d'iniciar-se: propietaris i empresaris de locals que només tenen vida de nit, cambriers, *barwomen*, *disc-jockeys*, empleats del bingo, el servei complet de fondes, prostitutes trescadores que allarguen el seu horari en tuguris del carrer de la Barca, cràpules, *camells*, indocumentats, *fantasmes* sense ofici ni benefici que s'alimenten de la foscor, delinqüents —alguns d'ells trencaran el vidre dels cotxes per *xoriçar el lloro* i altres més agosarats robaran el cotxe—, policies nacionals,

municipals, autonòmics, i guàrdies jurats entrant de torn, taxistes, gent de la premsa disposada a tancar el diari en les redaccions del Punt-Diari, i del Diari de Girona, metges i infermeres de servei en els hospitals i en la Residència de la Seguretat Social.

Uns són treballadors de la nit, els altres treballen de nit. M'interessen especialment els primers, els que han fet una opció laboral voluntària (amb tots els condicionaments que hom vulgui, és clar) perquè revelen una afició a viure en la nocturnitat i de la nocturnitat. Als altres se'ls imposa la nit com una obligació. Per altra banda, triar els primers i no els segons vol dir que de les moltes nits que té la nit, de les seves múltiples cares, jo trio les amables, les lúdiques, i no l'aspecte dramàtic d'un hospital, l'escena policíaca en la comissaria entre el quinquí i l'inspector, les imatges en roig de sang vessada sobre l'asfalt perquè els cotxes el divendres i dissabte a la nit enfolleixen, ja que els conductors omplen

els dipòsits de glaçats *xupitos* de whisky, o la seqüència d'una vella meuca explotada pel seu macarró barallant-se en qual-sevol cantonada de la Girona fosca i depauperada, o l'acció trepidant dels bombers en una emergència.

No. Ja ho he dit, aquesta nit serà *joirosa*, nit *allargada en plaers sota les llums* de neó, de copes en bars de disseny i coscos balladors al ritme *rap* o de clàssics balls de saló en l'ex-Piscis, actual Sala de Ball de Girona o els dissabtes en el Boomerang. La «nit» esplèndida de Girona, de la Girona postmoderna. D'una Girona que ofereix unes propostes divertides, d'una Girona que no vol ser grisa, ni boirosa. Una Girona que a la nit es disfressa de ciutat cosmopolita, oberta, i es converteix en un centre de diversió que atreu amb força els habitants d'altres poblacions que vénen a cercar-hi tot allò que no troben en les seves respectives localitats.

La gent que omple la nit

Fins aquí he parlat dels treballadors, ara convé presentar els clients, el públic degustador de la nit, la gent que omple la nit. Noctàmbuls d'ocasió que es deleixen perquè arribi un cap de setmana alegre que tendeix, fins i tot, a envair la nit del dijous, obligats a beure, a anar de *marxa*, a passar-s'ho bé, segons el model americà de la pel·lícula de la gran *travoltada*:

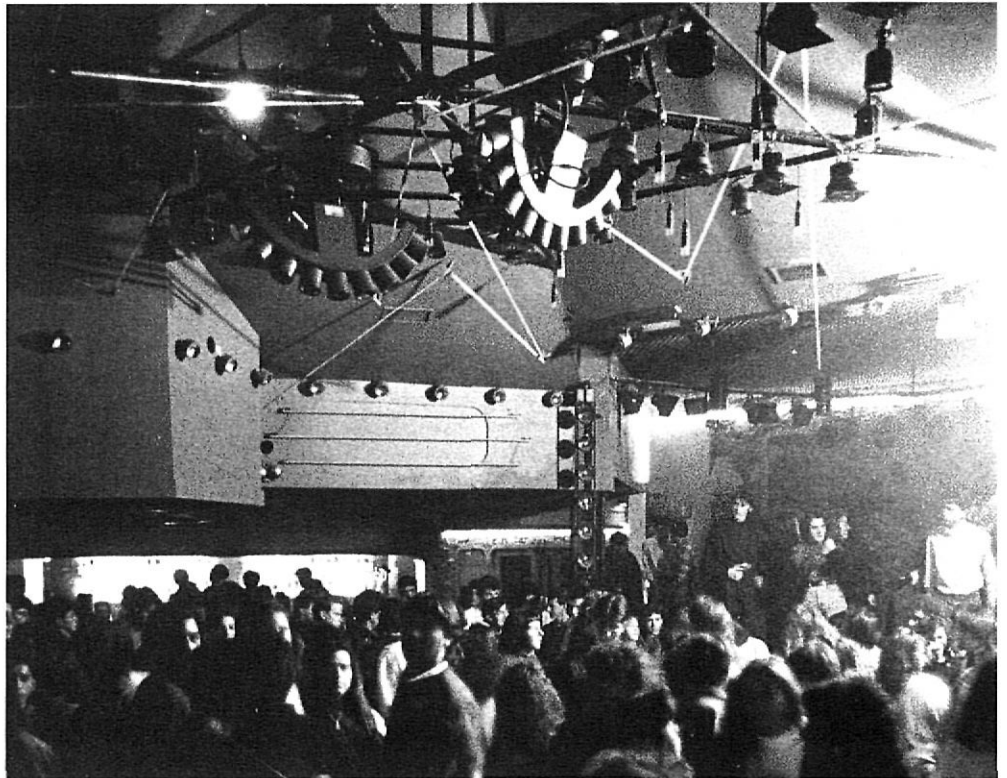

«Febre del dissabte a la nit», i noctàmbuls per definició, empedreïts, habituals de la nit, i fidels, normalment, al mateix bar o pub.

En el ventre de la nit s'hi barregen tots: *penjats*, «*bollycaos*», *ninyatos*, *bevedors*, *fantasmes* amb poc ofici i gens de benefici, aprenents de *yuppie*, *drogates*, *pijos* i *pijorres*, *sociates*, esotèrics tan anònims que m'és impossible conèixer el seu cau nocturn; representants de les tribus urbanes: *rockers*, *skins*, *punks*, minoritaris però escandalosos; *separats* i *separades*, *vidus* i *vidues*, els tres militants d'un partit extra-

Una imatge de la nit i, a la foto superior, balls de saló a la Sala de Ball de Girona, la nit del dissabte.

Ambient d'una discoteca concorreguda per «bollycaos»

Copes, un bar de nit on els artistes penjen els seus quadres a les parets.

parlamentari; les restes incombustibles de la *moguda* del 68: contraculturals, bohemis, intel·lectuals sense partit polític, que van per lliure, contestataris, ressentits, perifèrics, fronteres, amb un peu a dins i un peu a fora de l'establiment, apocalíptics i desintegrats; mans ràpides de l'MDT fent clandestines pintades en les parets de les cantonades més visibles; fòssils d'una arqueologia hippy, ancorats en el temps, amb la seva barba i cabellera prehistòrica i els jerséis degudament esllenegats; motoristes suïcides i conductors assassins: *lligons* més que *lligones*, *enrotllats* i *enrotllades*.

Fauna de la nit. Pobladors de la tenebra. Quan el vespre cau sobre la ciutat el cos es tensa, l'adrenalina bull en els porus de la pell, i el noctàmbul es prepara per sortir. El noctàmbul, el gran tastador de la

nit, sent la crida de la foscor: el seu cos li demana guerra.

Els noctàmbuls ocasionals i els noctàmbuls per vocació i devoció no congenien massa. Se suporten més malament que bé. Fins a l'extrem que els dissabtes —la intolerància inclús pot afectar el divendres— l'habitual de la nit es queda a casa o s'endreça més aviat de l'hora acostumada, i tot per no veure aquests frívols intrusos, violadors i invasors, *xitxarellos* que no senten cap respecte per la nit, pel que ha significat i significa la nit, encara, per a ells. Aquests neòfits, aquest exèrcit de troneres amb les bragues enceses, sols cerquen el sexe, la droga i la música ensordidora. I tot per seguir la moda. Els seus tics, les seves pautes, són homologables a les dels nois i noies de qualsevol ciutat espanyola. Els noctàmbuls quotidians no els aguanten que amb la seva actitud insolent prostitueixin el recinte sagrat, el temple tatxonat d'estels de la nit.

Aquests *bollycaos*, *ninyatos*, *pijos* i *pijorres*, constitueixen els especimens antropològics més odiats, car són els més histèrics i baladrers, i en tot moment volen patentitzar la seva presència amb la intenció de protagonitzar ells sols la nit. Els noctàmbuls de sempre han vist com el seu espai era trepitjat indègudament per aquests vailets consumistes de *xupes* amb marques de prestigi i texans, incapaçs de comprendre que la nit és també un acte d'amor al silenci, a la penombra, a la confidència, al perill pel pecat prohibit.

Ara bé, els noctàmbuls són molt condescendents amb els representants de les tribus urbanes. Un somriure sorneguer es

dibuixa en els seus llavis quan veuen la cresta del punk o el cap rapat de l'skin. Ells, solitaris de mena, els entenen perquè saben que el tarannà de la nit és la transigència; àdhuc comparteixen amb ells un cert inconformisme, una rebellia contra la gent convencional que desplega l'existència a plena llum del sol. Sota el sostre obscur de la nit hi cap tothom, encara que noctàmbuls i noctàmbules (la dona s'hi ha incorporat recentment a la nit com una més de les batalles guanyades mercès a la lluita de les feministes, tot i que no acostuma a sortir sola, més aviat va acompanyada d'una *collega*, i si va sola és per *collocar el fix de barra* en un local que li és molt familiar i on la seva solitud no desentona gens ni mica entre els *penjats* habituals) tendeixen a considerar que els *bollycaos* constitueixen la sociologia profanadora, sacrílega, de la nit. M'ha sorprès aquesta actitud i en les entrevistes que he realitzat per elaborar aquest treball de camp, en preguntar a molts noctàmbuls que em definissin quina gent habita la nit, molts d'ells s'han oblidat d'anomenar-los, i quan he fet notar el descuit, han reaccionat dient-me:

«Aquests no són cuques de nit. No són autèntics. Només surten per la marxa i tant els fot la nit com el dia. I en tenir tanta pasta ho empastifen tot: les discos i els baretos».

El temps: cada dia, una nit i cada setmana, set nits

El dilluns, que abans es considerava el dia dels senyors, dels benestants, en contraposició al diumenge, dia festiu per als jornalers, (encara hi ha classes deien els potentats, els opulents), ha perdut definitivament el seu estigma elitista. A Girona hi ha locals, pubs, bars, restaurants, que romanen tancats, els quals aprofiten tot el dia per fer el descans setmanal. La clientela del dilluns sol ser de persones que han sortit fora de la ciutat el cap de setmana, els mateixos empleats que celebren el dia de festa habituats a anar a dormir tard, i els que el diumenge s'han quedat a casa (costum que s'arrapa amb força en els hàbits urbans) i que volen saber de què va el personal. Nit tranquil·la, nit relaxada, nit d'aigua fresca, car hi ha qui encara se sent ressacós per culpa d'un dissabte o diumenge massa agitat.

El públic del dilluns sol ser d'universitaris residents a Girona (els quals cada divendres es desplacen als seus domicilis familiars), gent que durant la setmana treballa a Girona, especialment funcionaris (per a molts empresaris, els funcionaris signifiquen una clientela cobdiciada a causa del seu poder adquisitiu i pel seu gust per les begudes cares), em refereixo a funcionaris no nascuts a Girona, empleats de correus, a la duana, etcètera.

Gass fou el primer pub de disseny a Girona.

També hi trobem professors, tant de la pública com de la privada, i els solitaris habituals de la nit, que els importa ben poc que aquesta nit sigui una nit de dilluns. Alguns bars o pubs permeten que es jugui a cartes, a la butifarra, o que s'organitzin timbes a porta tancada de *peça llarga*. Els altres dies és impossible, llevat del dimarts, o inclús, algun diumenge fluix, perquè els pubs de moda necessiten les taules per als clients. Alguns joves que practiquen el joc dur procedeixen del bar, actualment desaparegut, La Tieta, que fou un lloc d'iniciació per a molts dels actuals jugadors.

L'única discoteca oberta és Fashion's, el cèlebre Don Carlo, i després Brisa de nom. He escoltat d'uns quants treballadors de la nit la queixa que Girona no té cap vida nocturna. Irònicament m'han dit: «Vida nocturna a Girona? Tu vols fer un article sobre la vida nocturna? Doncs, en faràs via d'escriure'l, perquè no n'hi ha. Més aviat es podria fer un article titulat: «La falta de vida nocturna a Girona». Ja em diràs

Els «bollycaos», amb les motos a l'entrada d'una discoteca, un diumenge a la tarda.

Adolescents, un divendres a la nit, a la «discò».

on vols que vagi a les tres de la nit quan plego? No hi ha res, tio, res obert». Bé, Fashion's és un reducte per a molts noctàmbuls per anar a prendre l'última copa. I els dilluns i dimarts entre la gent empleada de la nit que aprofiten el dia lliure per gaudir, hi observem gent de pas, viatjants, que hi van a donar un tomb a veure què pesquen.

El dimarts. Augmenta el bioritme urbà. Tanmateix es diferencia poc del dilluns. Els locals que no tancaren el dia anterior ho faran avui. Nit silenciosa, quieta. Moltes cares repetides del dia anterior. La mateixa gent en idèntics llocs. Ara bé quan arriba el dimecres totes les portes estan obertes

perquè la nit entri en el seu interior. Els bars i pubs es mostren en òptimes condicions per absorbir tota la seva clientela, per menjar-se el món. Els pubs es veuen concorreguts per persones que senzillament es beuen un *lingotazo*, o per *quantitat de gent* d'una penya, d'*imatges guapes*, o de *paves marcant-se el rotllo canyós*, *tiparracos sospitosos*, o els que surten pel *costo* o per *ligar perica* perquè l'han consumit tot durant els primers dies de la setmana.

L'oferta de Girona en aquests moments és extraordinària. I el dimecres la ciutat es posa a punt. Tots els locals tempten el públic i les *barwomen* darrera la barra exhibeixen el seu somriure més exuberant, més prometedor, atès que el client vol sentir-se un petit déu de la nit; algunes són francament amables amb els nois i desconsiderades amb les noies. Cada vegada es contracten *barwomen* més joves, i no només han de ser maques, sinó que també han de ser cultes, han de parlar anglès i *enrotllar-se* bé amb els consumidors sense *passar-se*, per no ser confoses amb les cabareteres de regust de postguerra. Aquella *barwomen* espaterrant, rossa i escotada, que com una figura decorativa llueix el seu tipus en pubs barcelonins, aquí no ha arrelat. Els empresaris prefereixen noies boniques, és cert, però essencialment diligents, eficaces. Noies que canvien de pub; ara aquí, i després, allà. Els pubs han de ser continuament renovats, puix el client de la nit consumeix els espais a la velocitat que una moda desplaça a una altra.

El dimecres és un tempteig per a la gran nit del dijous. El dijous moltes colles

La Rambla de la Llibertat és, inexplicablement, un espai desaprofitat per a la vida nocturna.

Balls de saló, el dissabte a la nit, dins la Sala de Ball de Girona, amb accents decadentistes.

surten; després de sopar en un restaurant, aniran tots plegats a un pub. El que més convingui. La música dels pubs determina una clientela concreta. I la gent ja sap a què s'exposa. Si són marxosos optaran per pubs de música estrident, a tot volum, i els més *carrosses* preferiran un espai més suau, més tranquil. De totes maneres cada local té una clientela molt específica, i en certa manera intransferible. Posem per cas: algun habitual de Nummulit per res del món entraria al Freaks (una còpia de l'Enagua de Barcelona) o el Pot-ser del carrer Nou del Teatre, ja que *perillaria la seva reputació*, i, igualment, succeiria a la inversa.

Dijous és per a molts el seu dia de sortida nocturna. La mateixa evolució de la ciutat cap a un cosmopolitisme provoca que el mercat de la nit ofereixi el dijous una *nit gloriosa, esplèndida*. Gaudiran de la nit no tan sols els que el divendres estaran fora de Girona, sinó que per a molts gironins de professions liberals, i professors d'institut, d'universitat, mestres, és també la nit preferida.

És la nit del *Boomerang* (*Boome* per als amics). *Una nit de molta alçada qualitativa*, així ho expressen els noctàmbuls que viuen a la nit del dijous. Nit molt agraïda segons els empresaris, que noten com aquest col·lectiu és malversador a començament del mes i calculador en les despeses de barra a partir de la tercera o quarta setmana. En el *Boomerang* s'hi sent convocat personal d'altres indrets (no sols de la Bisbal, també, d'altres poblacions més llunyanes com Arbúcies, Torroella) perquè en les seves localitats no hi ha cap oferta interessant per omplir la nit, i ells, frisosos, no poden esperar el divendres o el dissabte. La Sala del Cel acollirà un altre públic, més minoritari, més anticonvencio-

nal i ambigu.

La nit del divendres és la nit consentida per molts pares que permeten als adolescents sortir de *farra*. Nit legal per aquests conductors folls de cotxes que esdevenen armes letals. Joves nerviosos que sacsegen la nit a una velocitat vertiginosa. Nits d'accidents automobilístics. Amb els cotxes es desplacen d'una discoteca a una altra, i l'escenari d'aquesta *moguda* és tota la ciutat, però, sobretot, Pedret. A les dues de la matinada, el trànsit per l'avinguda de Pedret supera el de qualsevol hora punta. De totes maneres, el que distingeix la nit del divendres de la del dissabte rau en el fet que el divendres el *petit-suís* o *yogurín* és eminentment gironí, mentre que el dissabte constaten la presència de *bollycaos* de la rodalia de Girona.

Alguns nois i noies el dissabte se'n van de la ciutat a passar el cap de setmana a la residència que els seus pares tenen a la costa. Per aquest motiu es veuen cares noves, unes que ja coneixen bé el que es cou a l'olla de la nit gironina i d'altres d'inexperts que han vingut a tastar-la i segons com els vagi la fira repetiran. La nit del dissabte és nit de parelles, i, és igualment una nit per a un públic adult: grups d'homes de quaranta i cinquanta anys es deixaran caure pel Dig-hit o aniran al bingo a jugar. Alguns matrimonis aprofitaran la nit per anar al cinema. Aquest públic gran surt per inèrcia, perquè sempre, d'ençà que eren jovenets, ho han fet així. Tant el Boomerang com l'ex Piscis, recentment batejat Sala de Ball de Girona, ofereixen balls de saló. Això ha comportat que molts *bailongos* tornessin a viure un costumisme típic de la seva adolescència. Es respecten les normes vigents abans i d'aquesta manera és l'home qui demana a la noia

De dalt a baix: aspecte del Cau del Llop: parets de pedra, bigues de fusta, llar de foc... Nummulit, pub en el cor de la ciutat: clients solitaris en un dia flux, i Fractal, el pub més de moda entre els «bollycaos».

per sortir a ballar. En la Sala de Ball de Girona, entre el públic adult hi ha matrimonis, penyes de dones, solterots empedreïts, vidus, separats i homes mal casats. La nit del dissabte és una nit divertida, trepidant, i els cotxes van bojós per Pedret, i tant cotxes com motos zigzaguegen pels traïdors revolts de Montjuïc. És, igualment, una nit de borratxeres (amb l'excusa que el diumenge clapan la mona). L'alcohol consumit en birres i cobates afecta els joves d'ambdós sexes.

La nit del diumenge és actualment una nit tranquil·la. Alguns que a la tarda han vist una pel·lícula, estirant unes hores més de nit, la rematen amb un sopar o una copa en algun bar. Sol ser el dia de les parelles festejadores. Per altra banda, el servei està exhaurit, perquè molts d'ells han treballat a la tarda, car determinades discoteques obren per a un jovent molt adolescent que encara no té ben reglamentat un horari nocturn de sortides. La carretera de Montjuïc, on s'ubica la discoteca Class i Pedret, on es troba la Sala del Cel, és un continu anar i venir de motoristes sense casc que fan tot tipus de cabrioles sobre la seva màquina per reclamar l'atenció d'unes nenes tanoques que l'únic gest que saben realitzar bé es deixar-se caure la llarga cabellera rossa sobre la cara i amb un moviment de mà i una mal simulada ganyota de desgrat apartar-la, per tornar a repetir-ho de nou i així tota l'estona. Tallats tots pel mateix patró. Nens programats per anar amb moto i esperar que els seus, després, els comprin un cotxe ràpid, confortable i luxós.

Els horaris de la nit

Les discos engoleixen el seu públic àvid de nit musical a partir de la una de la nit. Això comporta que els noctàmbuls s'ho han de «muntar» per fer temps abans de visitar les grans catedrals nocturnes. Alguns es queden a casa seva i quan acaba la pel·lícula de la televisió se'n va de marxeta, i d'altres o van al cinema o es prenen els primers *lingotazos* en els pubs de moda. S'ha canviat l'ordre, s'ha capgirat el món d'abans. La raó que justifica aquesta fenomenologia horària rau en el fet que el cap de setmana és essencialment festiu; el dissabte ha deixat de ser un dia feiner per a molta gent.

El que vol el noctàmbul és allargassar al màxim la nit. Que la nit es fongui en les primeres llums de l'albada. Veure com el sol lluita per trencar la boira espessa que cova a la ciutat de Girona i que algun raig blanc es filtra per qualsevol esclatxa entre núvol i núvol. Algun empresari coneixedor d'aquest comportament s'afanya a obrir el bar a les cinc de la matinada per servir xocolata amb xurros. Experiència fallida en alguns casos, per exemple el Zitty, perquè,

a les cinc al costat dels que desitgen esmorzar de veritat abans d'allitar-se hi ha un quinquí, un penjat amb un *cuelgue paranoic* i el *jeta* que mai paga. L'endemà la conversa entre els *bollycaos* sol consistir a explicar l'heroïcitat nocturna que ve determinada, en molts casos, per l'hora intempestiva en la qual van anar a dormir.

Per altra banda, els horaris dels establiments varien segons l'època de l'any. A l'estiu existeix una actitud més permissiva per part de l'autoritat, mentre que el rigor s'extrema a l'hivern. La nit a l'estiu (quan la majoria de joves es desplacen moltes nits a Platja d'Aro), no té cap comú denominador amb el dinamisme de l'hivern, que comença a fer-se sentir a l'octubre i esclata atronador durant els dies de Fires, marcant una pauta festiva que es desdibuixarà a partir de Setmana Santa coincidint amb les primeres calors estiuenques.

L'espai: zones urbanes de la nit i locals

En el mapa de la ciutat de Girona —des del meu punt de vista— s'hi aprecien tres zones de vida nocturna: la dreta del riu Onyar, concretament, el carrer Nou del Teatre, i la Força, en ple barri vell; a l'esquerra del riu, a l'eixample, on, entorn del col·legi La Salle, hi localitzem els bars i pubs de disseny, una altra; i la tercera la constituïrien Pedret i el Pont Major.

D'antuvi vull destacar que pot resultar incompreensible per a un foraster que visita Girona per primer cop que un espai urbà tan significatiu com la Rambla de la Llibertat estigui mancat de dinamisme popular

Aspecte del bingo de l'Avinguda Jaume I, al costat de la plaça de la Independència i, a la foto superior, la nit es viu en els locals i no es fa vida al carrer.

A les «discos» no existeix la comunicació verbal.

a la nit. La mateixa sorpresa se la pot emportar si recorre el carrer de la Força en direcció a la Catedral amb l'esperança de trobar-hi *baretos* animats. Girona és una ciutat enganyosa en aquest sentit. Sembla estrany que cap empresari o cap iniciativa municipal no contribueixi a revaloritzar la Rambla o potenciar el barri antic de la ciutat, espai privilegiat en altres ciutats tant catalanes com estrangeres. Existeixen actualment contactes entre l'ajuntament i propietaris que regenten bars de nit, per convertir, de cara l'estiu, la Devesa en un indret nocturn. Cada any s'observa com Girona durant el temps canicular, a la nit, abans esmorteïda, ara està engrescada per un públic que roman a la ciutat, invisible de dia i evident a les nits. És bo que l'ajuntament proposi la Devesa com un lloc fresc i tranquil per anar-hi a passar l'estona.

Cada zona té el seu mercat característic. En el carrer Nou del Teatre hi pullulen les tribus urbanes més descodificades, rebels amb causa i sense causa, anticonvencionals, *penjats*, *porreros* i tot tipus de personatges que han escollit no tan sols els bars, també el barri, estret i aïllat de la resta de la ciutat, la qual cosa permet que els habituals estiguin asseguts o ajaguts en la voravia, essent alhora espectadors i protagonistes del seu propi espectacle. És el carrer Nou del Teatre, i el nom no és gratuït; sembla que imposa una pauta conductual als seus transeünts. El sector gironí benestant no freqüenta aquest espai. Podríem dir que el mèrit de l'èxit que té aquesta zona correspon al bar Freaks, al Salsitxa, al Potser, i a la Trumfa, —bar que juga un paper important a la nit gironina— situat a no massa distància del carrer Nou del Teatre.

En el barri antic, Isaac el Cec, un bar restaurant, un dels locals més famosos i visitats de Girona, fins a l'extrem que molts turistes recorden de la nostra ciutat la catedral, un riu i Isaac el Cec. Al peu de l'escalinata de la catedral, l'Arc, un dels bars més emblemàtics, concorregut per intel·lectuals, artistes i bohemis en el temps del resistencialisme polític al franquisme. Bar impregnat per la personalitat del seu propietari: en Lluís de l'Arc.

La Girona moderna i postmoderna comença a la plaça de la Independència i s'estén cap a La Salle: l'esquerra de l'Onyar. El públic és molt més heterogeni, més inclassificable. Hi trobem bars conquistats per una penya específica, però en el bar del costat o de la cantonada hi contemplem un grup que no té res a veure amb l'anterior, fet que no succeeix en el carrer Nou del Teatre. És un personal de sortides intermitents. Parlen entre ells: es nota que tots es coneixen. La gran majoria de clients són nadius de Girona o porten tants anys residint-hi que ja s'han mimetitzat. Els grups són tancats, impenetrables. I encara que sigui de nit en què la gent se sent alliberada per l'alcohol o pel fet que «pecat amagat, mig perdonat», no perden, malauradament, la seva compostura. Fills pretenciosos, fatxendes, de botiguers superbs, la cara més antipàtica de la Girona grisa i levítica, mostren el seu posat tibet i indiferent a la presència del foraster. Per a ell els cognoms, els orígens familiars, representen un factor definidor de la persona. Sovint els no nascuts i/o no integrats a la capital de la província es lamenten que la Girona nocturna no sigui més acollidora, més oberta, i que els circuits siguin tan hermètics i endogàmics.

El barri de Pedret és una zona de gran vida nocturna: bars, restaurants, pubs i discoteques.

El llenguatge de la nit

La gent que omple els pubs sol ser presumida, d'imatges *guapes*, escrupolosa del seu *look*. Volen alternar. Volen ser vistos. Ser observats. Per aquest motiu els bars són bars de disseny. Abans servien per matar l'estona, i anar, després, a la discoteca, i ara, per a molts, en són el substitutiu. La gent mostra la cara més riallera, la més divertida, la millor cara de cap de setmana, i la roba més ben triada: la més cara. Molts van de triomfadors, convençuts que la vida els ha escollit a ells perquè són els millors. Quan paguen la consumició dissimulant, ostentosament, ensenyen a tothom un feix de bitllets de cinc mil pessetes.

Els bars de disseny històricament neixen al mateix moment que es posa de moda l'arquitectura de les places dures i la música més tallant, més *heavy*. També reben el nom de pubs de *línia freda*. Corredors o tubs més que sales, en els quals la barra està a un costat i el públic dret beu sense parar (és molt important tenir sempre un vas a la mà). Predomini de la línia recta per sobre de la corba, que és més dolça. La duresa estètica rau en els angles, en l'agressivitat de les cantonades, en la llum fosca, vermella, blavosa i en la música a dojo i histèrica. Solen ser bars grans que permeten que la gent s'aglomeri formant un *pilonàs*. A Girona el pioner d'aquesta arquitectura de disseny seria l'actual Gas, ex Biaix i estarien dins la línia freda el Fractal (el bar més de moda entre els *bollycaos* i visita obligada per a molts noctàmbuls), l'Azimut, el Nummulit, el Copes, el Croquis, el Naïf, etcètera. L'últim local obert, el Bits, prop de la plaça de la Independència, representa una innovació dins l'oferta nocturna perquè, com el Nick Havana barceloní, és l'únic que disposa de multivisió.

De totes maneres, a Girona cohabitaven amb els bars de disseny els bars més domèstics, menys cosmopolites, que no es veuen afectats per la lògica impecable del mercat sota la consigna de «renovar-se o morir». Bars arrelats al sentit més conservador de l'estètica catalana, de parets blanques que deixen veure, emperò, el color de les roques i la fusta de les bigues. Fins i tot, alguns d'ells evocuen la casa pairal catalana amb la seva llar de foc, on els clients es fan torrades o s'escalfen. Taules i cadires de fusta. Molts d'aquests bars obren només a la nit i la gent va a sopar-hi. Un bon exemple és el Cau del Llop, que sense perdre les característiques que el tipifiquen com un bar en la millor tradició del país, guarda una semblança amb els pubs londinencs; potser aquesta és la causa que la colònia anglesa, de professors i professores afincats a Girona, el sovintegin tant.

Els bingos, sales de joc, abans als afores del nucli urbà, ara s'han establert dins la ciutat, un a ple cor, davant de Correus, i l'altre a la Barca. Bingos diferents per a

El lloro: el cassette del cotxe. **Tens lloro en el teu cotxe?** De l'argot quinquí.

Estar a l'aguait, Estar al lloro: estar atent al que passa.

Lingotasso: beguda llarga, normalment alcoholitzada.

Xupitos: gotets d'aiguarent glaçat o de whisky.

Xoriçar, xoriço: de l'argot quinquí: robar, lladregot.

El fix de barra: romandre quiet molta estona al costat d'una barra de bar.

Penjats: solitaris. Sol adquirir una semanticitat pejorativa: persona aspra, ferrenya. Hi ha qui en lloc de **penjats** en diu **penjadors**.

Escurat: sense diners.

Bollycaos, petit suisse, yogurín: adolescents entre 16 i 19 anys. Té una connotació afectuosa, a diferència de **ninyatos**, que per a alguns porta un valor de menyspreu.

Xitxarehos: ninyatos sense cap criteri personal, ni idea pròpia. Ni carn, ni peix.

Xupes: caçadores. La **xupa** té una importància extraordinària.

Cuelgue: de l'argot de la droga. Qualifica la persona que pateix un trànsit al·lucinogen. Un mal «viatge». Molt bàrbar.

Bailongos: afeccionats al ball. Al ball de saló. Castellanisme.

Pasta, i pasta llarga, pela i pela llarga: diners.

Disco: abreviació de discoteca.

Baretos: versió simpàtica del nom «bar». Carrer de **baretos:** carrer de bars.

Farra, marxa, marxeta, juerga: festa nocturna. Sarau.

Clapar, sobar: dormir, allitar-se.

Pilonàs, mogollón, quantitat de gent, basca: grups de persones, normalment, amics, «collegues». Penya, grup, colla.

Pavó, pava: tiu o tia cregut. Que va de presumit per la vida.

Tiparraco, pajarraco, tipejo: home que no inspira confiança, que porta una intenció sexual poc dissimulada. No és de fiar.

Marcar-se el rotllo canyós (o canyero): Aparentar el que no s'és. Encobrir la personalitat. L'adjectiu «canyós» vol dir anar de dur per la vida, de perdonavides. Segons l'entonació i el context adquireix un significat sexual negatiu.

Fot canya!: Pica fort!

Tirar-se els trastos: és la versió catalana de **Tirarse los tejos**. Comunicació visual, especialment, en els pubs, de gran càrrega semàntica. Mirades insinuants. Joc en el llenguatge no verbal. Paradoxalment vol dir «lligar».

Costo, xocolata, lligar perica, cavall, coca: formes de designar la droga.

Barwoman: anglicisme. Joveneta bufona que treballa darrera la barra d'un pub.

Tiu tibet: noi orgullós, distant, estarrufat. Inclús he recollit la frase: **Un cotxe tibet**.

Carrosses, iaïos: Gent adulta. La paraula **iaïo, vell**, s'aplica, també, al pare. Per a un **bollycao** la persona més gran de 20 anys és un **carrossa**.

Rebolcar-se, repilfar, cardar, follar, fer l'amor, fotre mà, fotre un polvo o un polvet, clavar un clau, fer-ho o fer-s'ho, tenir un rotllo, muntar-s'ho: Tots són «sinònims de l'acte sexual. És significativa l'existència de tantes i tantes paraules. Obviament la nit serveix per a l'activitat genital i per a la beguda.

Birra: cervesa.

Muntar-s'ho, enrotllar-se bé: saber organitzar-se de forma simpàtica i divertida.

Enrotllat i enrotllada: el que sap anar bé per la vida.

Lapa, pal, mal enrotllat, ets un agòbio: el que no sap anar bé per la vida. Pesat. Enganxós.

Frustre: diminutiu de frustració.

Titi: noi o noia que se li suposa una conducta frívola i/o divertida.

Pet, gat, anar torrat, agafar la mona, portar un piano, anar trompa, carregat, collocat: «Sinònims» d'embriaguesa.

Tira't de la moto, compra't un pam de bosc (o desert) i perde't, vés a parir mones: Frases que indiquen que la persona molesta i la conviden a que marxi.

Jeta, barra, té molt morro, gorrero: aprofitat, aquell o aquella que mai paga, i que abusa de la bona fe dels altres.

Mort de gana, passar gana: aquell reprimet sexual que no gaudeix d'una activitat genital satisfactòria.

Anda que no i ¡Toma ya! frases fetes, tics lingüístics, que es repeteixen molt sovint com abans es deia **Guay del Paraguay**, sense cap significat precís. Clars exemples d'intrusisme castellanòfil a la nit catalana.

Moguda: Moviment frenètic de gent. Per a alguns és un sinònim del collectiu ciutadà, de tribu urbana.

Aflucinar, Flipar: paraules que originàriament pertanyien al llenguatge esotèric dels «drogates» i que ara designen qualsevol sensació intensa de plaer.

Per un tubo: abans indicava una forta gratificació, per exemple: **Aflucinar per un tubo**, i, que curiosament segons el marc lingüístic pot adquirir una connotació negativa, per exemple: **La cama em fa mal per un tubo**.

públics diferents. El de la plaça de la Independència el freqüenta gent de Girona ciutat (fins i tot comerciants i botiguers van a jugar-hi uns quants cartrons per distreure's un xic de la feina), mentre que el de la Barca reuneix un públic comarcal, de gent de pas, i d'una extracció social més baixa. El preu del cartró val 200 pessetes, i s'encareix el dissabte, el dia que més treballen. L'edat del jugador habitual, en el 65% dels casos, està compresa entre els 35 i els 50 anys. A Girona ciutat hi ha uns 200 jugadors que tenen prohibida l'entrada al bingo; els motius són familiars, o a petició pròpia (fet infreqüent) del mateix interessat que s'autoexclou, o, simplement, perquè el local no els permet jugar. Segons l'encarregat del bingo (tots dos són del mateix empresari), és normalment el local el que veda l'entrada a persones que actuen depressivament o agressivament en el joc, i, també a alcohòlics que no saben comportar-se amb correcció.

Pedret i el Pont Major constitueixen la tercera zona en el mapa lúdic nocturn. Bars, pubs, restaurants, algun pensat per a esnobs i llepafils, d'altres de més volada gastronòmica, i uns quants discrets que es limiten a pa sucats amb tomata i pernil. Un pub de línia freda, el Naif, i dues grans discoteques, el Boomerang i la Sala del Cel. Alguns propietaris de locals de nit actuen com a desinteressats mecenes que permeten als artistes penjar la seva obra a les parets del seu establiment; aquest és el cas del Naif i de tants altres, com el Copes, el Cau del llop, el Croquis. El públic que se cita en aquest espai urbà és jove (exceptuant la nit del dijous) amb moltes ganes de treure tot el suc a la nit, d'esparracar-la per tots quatre cantons.

Agusti Casanova és professor d'Institut.